טאנץ ביידע אווענטן

ארץ-ישראל מארק פאר די חלוצות אין א"י, שבת און זונט. פעב. 8-9 אין פרץ זאל

זון אויפגאנג — 7.59.
זון אונטערגאנג — 5.26.

וועטער: קלאר און מילד

דאס אידישע ווארט

THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST.

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע עטאבלירט אין 1910 דערשיינט יעדן טאג

Vol. 20, No. 25. Winnipeg, Tuesday Feb. 4, 1930. Published daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג. דינסטאג ו' שבט, תר"צ.

פראצעסן פון אראבישע פאגראמטשיקעס ווערן פארגעזעצט

14-יאריקער יתום, וואס איז אינגאנצן גרוי געווארן ווי אן אלטער מאן, דערציילט וועגן פאגראם אויף צפת׳ער בית-יתומים. — 27 חברון׳ער אראבער פארהערט וועגן זייער שחיטה אין סלאנימס הויז

(ספעציעלע טעלעגראמעס צו "דאס אידישע ווארט" פון "איטא")

ירושלים, פעב. 4 (איטא). — אין חיפה קומט איצט פאר דער פראצעס פון זיבן אראבער פון צפת, וועלכע האבן אטאקירט און פארברענט דארטן דעם אידישן בית-יתומים אין דער צייט פון די ראיאטן און האבן פארוואונדעט ניין יתומים און צוויי אנדערע אידן.

דער הדסה דאקטאר יעקב עפשטיין, א אידישער פאליציסט און קאפיטאן פאראר־דעי זיינען צווישן די עדות פאר דער אנקלאגע. די וויכטיקסטע עדות זיינען אבער די יתומים זעלבסט, וועלכע האבן דערקענט די פאגראמשטשיקעס און האבן דערציילט ווי זיי האבן געשריען "קוילעט די אידן!"

איינער פון די יתומים, אייזיק טויסטער, פערצן יאר אלט, איז געווארן גרא ווי אן אלטער פון שרעק.

חברון, פעב. 4 (איטא). — 27 אראבער ווערן אנגעקלאגט אויף א פרעלימינארן פארהער אין באטייליקן זיך אין דער שחיטה אין סלאנימס הויז, וואו 23 אידן זיינען גע׳הרג׳עט געווארן און 14 פארוואונדעט געווארן. צווישן די אנגעקלאגטע געפינט זיך נאסער עלדין, סלאנימס א געוועזענער פערזענלאכער פריינט. צווישן די עדות איז דא אן אראבישער פאליציסט, וועלכער האט דערקענט איינעם פון די אנגעקלאגטע וואס האט דורכגעבראכן די טיר פון סלאנימס הויז.

ירושלים, פעב. 4 (איטא). — דער אפעלאציאנס געריכט האט באפרייט 2 אראבער וואס זיינען פריער פאראורטיילט געווארן צו דריי חדשים טורמע, יעדערער פאר באטייליקן זיך דעם צווייטן נאוועמבער אין א דעמאנסטראציע און שרייען "נידער מיט די באלפור דעקלאראציע!"

הרב יודעלאוויטש, באוואוסטער ניו־יארקער רב, געשטארבן

(ספעצ. טעלעג. צו ד. א. וו. דורך "איטא")

ניו יארק, פעב. 4 (איטא). — הרב אברהם-אהרן יודעלאוויטש, פרעזידענט פון רבנים פארבאנד פון די פאראייניקטע שטאטן און קאנאדע, איז דא זונטאג געשטארבן אין עלטער פון 82 יאר, נאך א קראנקהייט פון זעקס חדשים.

הרב יודעלאוויטש איז געבארן געווארן אין נאווארעדאק, מינסקער גובערניע, אין רוסלאנד. צו 17 יאר האט ער שוין געקראגן סמיכה אויף רבנות. ער האט פארנומען עטלאכע רבנות שטעטער אין רוסלאנד און דערנאך איז ער אוועקגעפארן קיין ענגלאנד, וואו ער האט אפגעוואוינט צוואנציק יאר. אין די פאראייניקטע שטאטן האט ער זיך באזעצט אין יאר 1909.

—(::)—

150 סטודענטן אפגעשיקט פון מאסקווע צו קאלעקטיוויזירן אידישע קאלאניעס

(ספעציעלע טעלעגראמעס צו "דאס אידישע ווארט" פון "איטא")

מאסקווע, פעב. 4 (איטא). — הונדערט מיט פופציק סטודענטן פון מאסקווע זיינען אפגעפארן קיין ווייס-רוסלאנד און אוקראינע ווי קאמיסארן אין די אידישע קאלאניעס. זייער ארבעט וועט באשטיין אין דורכפירן די קאלעקטיוויזירונג און האבן דעם אויפזיכט אויפ׳ן פארזייען די פעלדער דעם פרילינג.

וערן פון ארבעטער און ניט פון סטודענטן. אבער די אידישע ארבעטער האבן ניט קיין שום חשקצו פארן, וויסנדיק גוט די שטימונג צווישן די אידישע קאלאניסטן און זייענדיק זיכער, אז זיי קאנען זיך באגעגענען דארטן מיט א קענגערשאפט און אדער ווידערשטאנד. דער אזעט איז דער פאר געצוואונגען צו באשעפטיקן פאר דעם צוועק סטודענטן פון די אזוי גערופענע "מערב אוניווערסיטעטן", — נעמלאך, פון מאסקווער און פון טימיריאזעווער אגריקולטורעלע אינסטיטוטן.

אײדער זיי זיינען אפגעפארן פון מאסקווע האבן זיי אויף א פארזאמלונג אויסגעהערט אינסטרוקציעס פון מערעזשינען און טשעמערינסקין, פירער פון דער יעווסעקציע, ווי אנצופירן די ארבעט.

י. גאלדע, אזעט טוער, באגלייט די פון זייוואס פארן קיין קרים, און ק. ה. סטראשון, געוועזענער פירער פון רוסישן "ארט", פארט מיט קיין כערסאן.

די פראגע פון שיקן קאמיסארן אין די אידישע קאלאניעס באגעגנט זיך מיט גרויסע שוועריקייטן. די ארבעט פון קאלעקטיוויזירונג דארף, אייגנטלאך, דורכגעפירט ווערן פון ארבעטער.

א ספעציעלע קאמיסיע פון אזעט פארט אויף ארויס אין די שטעטלאך וואס געפינען זיך בשכנות מיט די קאלעקטיווירטע דיסטריקטן, כדי צו זעען וואס קאן געטאן ווערן פאר זיי, — ווייל די קאלעקטיווזירונג פונ׳ם אומגעגנט באראובט די שטעטלאך פון וועלכע ס׳איז פרנסה קוואלן און אפילו די בעל-מלאכה׳ס האבן ניט קיין שום אויסזיכטן אויף ארבעט.

ג. שיפער קומט אהער מארגן פרי

ג. שיפער, געוועזענער וויניפעגער תושב וועלכער וואוינט איצט אין ארץ-ישראל, קומט אויף א באזוך קיין וויניפעג. ער קומט אהער אן מארגן (מיטוואך), 8 אינדערפרי, מיט דער סי. פי. אר.

מר. שיפער האט אויסגערעכנט זיין באזוך קיין קאנאדע צו דער צייט פון דער ציוניסטישער קאנווענשאן אין מאנטרעאל, וואו ער האט אפגעגעבן אן אפטימיסטישן באריכט וועגן דער לאגע אין ארץ-ישראל.

—(::)—

טעקסי טרייבער בארויבט פון א פאסאזשיר

וואנקאווער, ב. ק., פעב. 3. — דען מענינג, היגער טעקסי-טרייבער, איז בארויבט געווארן פון א פאסאזשיר שבת אינדערפרי, און האט פארלארן זיין געלט און זיין אוטאמאביל. דער רויבער האט ביי אים אויף צוגענומען זיין האנט-זייגערל, אבער ער האט עס אים צוריקגעקערט, ווען ער האט באמערקט אן אויפשריפט אויפ׳ן זייגערל.

—(::)—

יונגער פידל ווירטואז פארדאמט דזשאז

בעני ראבינאוו, 21 יאר אלט, א אידישער אימיגראנטן קינד פון דער ניו-יארקער געטא, וועלכער האט זיך אויסגעהאדעוועט אין גרויס ארעמקייט אויף דער איסט סייד און איז איצט א בארימטער פידל ווירטואז, האט דא נעכטן געשפילט א פריוואטן קאנצערט פאר דעם וויניפעגער מוזיקאלישן פרויען קלוב.

דער יונגער ראבינאוו האט זיך נעכטן אויסגעדריקט אין אן אינטערוויו וועגן מוזיק ווי פאלגט:

"דזשאז איז איינע פון די גרעסטע מאדערנע איבלען וואס פאר׳סמ׳ט די הערצער און פארטעמפט די מוחות פון די יונגע מענשן פון דעם איצטיקן דור. אבער ערנסטע קלאסישע מוזיק פיינערט אויס די נשמה און היילקייט".

—(::)—

פרילינג וועטער אין די פריירי פראווינצן

מילדער וועטער האט געהערשט אין די פריירי פראווינצן פאר די לעצטע עטלאכע טעג. דאס ווארימסטע פלאץ איז געווען לעטברידזש, מיט 41 איבער נול. מעדיסין העט האט געהאט 38, און קאלגארי — 36 איבער נול.

וויניפעג האט אויך געהאט א זוניקן, מילדן טאג, מיט א טעמפעראטור וואס האט דערגרייכט ביז 16 איבער נול.

איינוואנדערונג קיין קאנאדע געפאלן אויף צוויי פראצענט אין פארגלייך מיט לעצטן יאר

אטאווא, פעב. 3. — די אימיגראציע קיין קאנאדע פאר די ניין חדשים פונ׳ם לויפנדיקן פיסקאלן יאר, פון אפריל 1 ביז דעצ. 31טן, 1929, איז געווען 384,141, — א פארקלענערונג אויף 2,729 אדער צוויי פראצענט, אין פארגלייך מיט דעם זעלבן פעריאד לעצטן יאר.

פון דעם סך-הכל זיינען געווען 58,846 בריטישע; 26,165 פון די פאראייניקטע שטאטן; 25,018 פון צפון מערב אייראפע, און 31,355 פון 33 אנדערע נאציאנאליטעטן.

די בריטישע אימיגראציע איז פאר דעם פעריאד געוואקסן אויף 7,921 אין פארגלייך מיט דעם זעלבן פעריאד לעצטן יאר; די אימיגראציע פון די שטאטן איז געוואקסן אויף 1,292, און פון צפון-מערב אייראפע אויף 389. די אימיגראציע פון אלע אנדערע לענדער איז געפאלן אויף 12,331.

פאר די זעלבע ניין חדשים האבן 636,24 קאנאדער, וועלכע זיינען ארויסגעפארן אין די שטאטן מיט׳ן אבזיכט צו באזעצן זיך דארטן, צוריקגעקערט זיך קיין קאנאדע. די דאזיקע צוריקגעקערטע קאנאדער זיינען ניט איינגעשלאסן אין די אימיגראציע ציפערן.

שווערע שטראף פארזארגט אין ביל פאר באשעפטיקן אומגעזעצלאכע אימיגראנטן

וואשינגטאן, פעב. 4 (איטא). — דער ביל פון קאנגרעסמאן פעטמאן, פון טעקסאס, וואס פארבאט צו באשעפטיקן אומגעזעצלאכע אימיגראנטן, איז היינט אריינגעטראגן געווארן אין הויז.

דער ביל לויטעט: "עס זאל זיין אומגעזעצלאך פאר וועלכער ס׳איז פערזאן, קאמפאני, שותפות אדער קארפאראציע אויף וועלכן ס׳איז אופן וויסנדיק צו באשעפטיקן וועלכע ס׳איז פערזאן פאר וועלכער ס׳איז ארבעט, אויב יענער איז ניט געזעצלאך אין די גרעניצן פון די פאראייניקטע שטאטן".

א שטראף פון פינף טויזנט דאלאר ווערט פארגעשריבן פאר ברעכן דעם געזעץ, וואס קאן איינגעמאנט ווערן פונ׳ם שולדיקן דורכ׳ן געריכט ווי א געוויינלאבער חוב. דער שולדיקער קאן אבער אויך אנגעקלאגט ווערן ווי א קרימינאלער פארברעכער און באשטראפט ווערן מיט ניט ווייניקער ווי טויזנט און ניט מער ווי צוואנציק טויזנט דאלאר, אדער מיט טורמע פון איין יאר ביז צען יאר, — אדער אי געלט שטראף, אי טורמע.

פון דעם געלט וואס מען קריגט ווי א שטראף, זאל א טייל קאנען אנגעווענדעט ווערן פאר באלוינונגען צו פערזאנען, וואס זיינען ניט קיין באאמטע, וועלכע שטעלן צו אינפארמאציע וואס פירט צו ארעסט און שטראף פון די וואס ברעכן דעם דאזיקן געזעץ.

—(::)—

אין קווינס טעאטער

מארגן, מיטוואך אוונט, פירט אויף די קווינס טעאטער טרופע צום דריטן און לעצטן מאל די דערפאלגרייכע אפערעטע "נאטאשא", מיט פלארענס וויים און מארים אוישער אין די הויפט ראלן.

"נאטאשא", האט גאנץ גוט אויסגענומען ביים עולם און די קווינס טעאטער פארוואלטונג דערווארטעט מארגן ביינאכט א גרויסן עולם. חוץ די געסט שפילט אויך מר. לואיס קרעמער זייער א אינטערעסאנטע ראל אין וועלכער ער צייכנט זיך אויס. ליבהאבער פון לייכטער פארוויילונג וועלן זיך אמוזירן ביי דער דאזיקער פארשטעלונג.

סאוועטישער אמבאסאדאר אין פאריז האט מורא פאר אטאקע

פאריז, פעב. 4. — וואלעריאן דאווגאלעווסקי, סאוועטישער אמבאסאדאר אין פאריז, האט געהאט שמועסן מיט׳ן געוועזענעם אויסערן מיניסטער בריאן און מיט פרעמיער טארדיא און האט זיי דערציילט, אז די רוסישע מאנארכיסטן ארגאניזירן אן אטאקע אויף דער סאוועטישער אמבאסאדע, צו זוכן דארטן זייער פארשוואונדענעם פירער, גענעראל קוטיעפאוו.

דאווגאלעווסקי האט זיך געשוואוירן פאר פרעמיער טארדיא, אז די אמבאסאדע האט גארנישט ניט צו טאן מיט קוטיעפאווס פארשווינדונג. ער האט אויסגעדריקט זיין אנטריסונג קעגן די פאריזער צייטונגען, וואס באהויפטן, אז אגענטן פון גע. פע. או. האבן געפאנגען דעם מאנארכיסטישן גענעראל.

לאנדאן, פעב. 4. — פון ריגע ווערט באריכטעט, אז די סאוועטישע געהיימע פאליציי האט פאר די לעצטע עטלאכע וואכן הינגעריכטעט צווישן 400 און 500 געוועזענע צאריסטישע פלאטן אפיצערן וואס זיינען לעצטנס ארעסטירט געווארן. די ידעה וועגן די מאסן הינריכטונגען זאלן האבן דערגרייכט די קרובים פון די הינגעריכטעטע אין לאטוויע.

פאנגט אן לייענען דעם פרייטאג

אונזער נייעם ראמאן

אין שטראם פון לעבן

העכסט סענסאציאנעל און אויסערגעוויינלאך שפאנענד

פארפעלט ניט די ערשטע פארזעצונג

לארדן הויז אין צוזאמענשטויס מיט דעפוטאטן הויז צום ערשטן מאל אין א סך יארן

לאנדאן, פעב. 4. — דאס לארדן הויז האט צום ערשטן מאל אין א צאל יארן אפגעזאגט זיך פון דורכפירן א געזעץ, ווי דאס דעפוטאטן הויז האט עס פארלאנגט, וואס שאפט א קריטישע לאגע פאר דער רעגירונג.

די פראגע איז געווען וועגן דער אויסשפרייטונג פון דער ווירקונג פונ׳ם ארבעטסלאזיקייט פארזיכערונג ביל אויף נייע קאטעגאריעס. דאס הויז האט עס אנגענומען, אבער די לארדן האבן צוגעגעבן צוויי אמענדמענטס: אז דער ביל זאל זיין גוט בלויז אויף איין יאר, און אז א שטראף זאל ארויפגעלייגט ווערן אויף ארבעטסלאזע, וואס זאגן זיך אפ פון אננעמען פארגעשלאגענע ארבעט.

דאס הויז האט דערנאך צוריקגעווארפן ביידע אמענדמענטס און איבערגעגעבן דעם ביל צוריק צו די לארדן מיט א בקשה גוט צו הייסן אים. די לארדן האבן אויפגעגעבן דעם שטראף אמענדמענט, אבער האבן ווידער גוטגעהייסן דעם צייט אמענדמענט.

די רעגירונג איז איצט אין א שווערער לאגע, אבער קיין רעגירונגס קריזיס, גלויבט מען, וועט מען איצט ניט דערלויבן, כדי ניט צו שטעלן אין געפאר די ארבעט פון דער פלאטן קאנפערענץ.

טארישער סעקרעטאר צו פרעמיער מיניסטער ראמזי מאקדאנאלד. דאס באוויזט די באציאונג פון דער ארבעטער רעגירונג צו לאיד דזשארדזש און זייער גרייטקייט ווידער צו אנפירן א ווילן קאמף צו יעדער צייט היינטיקס יאר.

מר. מאריסאן האט דערקלערט אז לארד ביווערברוק און לארד ראטהערמער האבן זיך פאראייניקט מיט׳ן צוועק ארויסצוטרייבן די ארבעטער רעגירונג פון דער מאכט און ער זאגט פאראויס א גרויסן קאמף אין דער נאענטער צוקונפט.

ער ווארנט די הויז פון לארדן אז אויב זיי וועלן ארונטערווארפן דעם אריינגעבראכטן פארזיכערונגס ביל פאר ארבעטסלאזע, וועט פארקומען אן ערשט קלאסיקער קריזיס, וואס וועט זיין צו גונסטן דער פאליטיק פון דער ארבעטער פארטיי זינט זי האט געקאנט אויפהויבן די שטימע "דאס פשוט׳ע פאלק קעגן די לארדן".

ביז דער בודזשעט וועט פארגעשלאגן ווערן דערווארטעט מען ניט דערוויל אין דער ארבעטער הויפטקווארטיר קיין אויסערגעוויינלאכע סענסאציעס. אין פארבינדונג מיט דעם איז באוואוסט אז דער בודזשעט וועט ארויפלייגן נייע שטייערן און די קאנסערוואטיון וועלן אפשר פרואוון צו צווינגען אז די רעגירונג זאל זיך ווענדן צום פאלק פאר דער גוטהייסונג פון זייער פאליטיק, און דאס מיינט אלגעמיינע וואלן.

אין דער זעלבער צייט האט רייט האנארייבל פיליפ סנאודען, טשענסלאר אף עקסטשעקער, שוין באטאנט אז אויב די קאנסערוואטיון וועלן אננעמען אזא מיטעל, וועט ער באשולדיקן זיין פארגענגער פאר די פארגרעסערטע שטייערן צוליב זייער פינאנציעלער פאליטיק צו לעבן אויף קאפיטאל אנשטאט אויף איינקונפט.

מען רעדט וועגן מעגלאכע וואלן דאס יאר

לאנדאן, פעב. 4. — "אויב רייט האנ. דייוויד לאיד דזשארדזש וועט אויף ווייטער פארבלייבן דער פירער פון דער ליבעראלער פארטיי, איז עס א זיכערע זאך אז אין ענגלאנד וועלן דאס יאר פארקומען אלגעמיינע וואלן".

די דאזיקע מיינונג האט דא ארויסגעזאגט ר. סי. מאריסאן, דער פארלאמענ־

פארשלאג צו פארבאטן פריוואטע מעדיצינישע פראקטיק אין רוסלאנד

מאסקווע, פעב. 4. — מ. פאפאוו, הויפט פונ׳ם מאסקווער געזונטהייט דעפארטמענט, שלאגט פאר צו פארבאטן פון פריוואטער מעדיצינישער פראקטיק. זאל דער פארשלאג אנגענומען ווערן, וועט עס מיינען, אז די ניט פראלעטארישע עלעמענטן וועט זיין זייער שווער צו קריגן וועלכע ס׳איז מעדיצינישע הילף.

מ. וולאדימירסקי, סאוועטישער געזונטהייט קאמיסאר, האט דערקלערט פאר מאסקווער מעדיצינישן צוזאמענפאר, אז פון איצט אן און ווייטער וועט דער קלאסן פרינציפ אפגעהיט ווערן אויך אין דער סאוועטישער מעדיצין. אין די קאפיטאליסטישע לענדער, האט ער געזאגט, קריגן נאר די רייכע מעדיצינישע הילף, און די ארבעטער ווערן באהאנדלט פון די "רופאים" און מכשפות. — און די סאוועט רעגירונג וועט דעם דאזיקן באגריף פון יושר איבערקערן.

וולאדימירסקי האט באפוילן די קליניקס און געזונטהייט רעזארטן, וואו ניט ארבעטער פארנעמען מער פלאץ ווי ארבעטער, אז מען זאל פון איצט אן צו־ערשט אריינגעמען אלע ארבעטער וואס ווענדן זיך נאך הילף. ערשט דאן ווען עס וועלן בלייבן פלעצער, קאן מען אריינגעמען אויך ניט ארבעטער, אבער פאר א סך העכערע פרייזן וואס זיי וועלן מוזן באצאלן.

דאקטוירים, וואס זיינען פארבונדן מיט מלוכה אינסטיטוציעס, איז שוין פארבאטן געווארן אויפצונעמען פריוואטע פאציענטן. דאס האט שוין שטארק באשרינקט די מעדיצינישע באדינונג וואס די "לישענצעס" (שטים-רעכטלאזע) קאנען באקומען, ווייל די מלוכה אינסטיטוציעס זיינען פאר זיי במעט ווי פארמאכט.

געזעלשאפטלאכער קאלענדאר

דינסטאג, פעברואר 4

לייען-קרייז פון מוטער פאראיין פון פרץ שול, 2.30 בייטאג, ביי מרס. י. אווערבאך 522 אלפרעד עווע.

דר. פערלמאן ביי פראפאיסקער מענער און פרויען פאראיין 8.30 אוו., אין פרץ אינסט. "די רוס. אידן און קאלאניזאציע".

פארזאמ. פון יונגע פרויען סיסטערהוד, 8.30 אוונט אין י. מ. ה. א. זאל.

אלגעמיינע פארזאמלונג פון בנות-ציון 8 אוונט, אין ת"ת.

לעצטע טיי פאר ארץ-ישראל מארק ביי מרס. פיסקין, 515 אלפרעד עווע., 2—12.

פארזאמלונג פון ליידיס אקזילערי פון אשכנזי שול, 7.30 אוונט אין שול.

מיטוואך, פעברואר 5

25-סענט טיי פון ליידיס אקז. מ. כ. קליניק, 8.30 אוו. אין י. מ. ה. א. זאל.

טיי און אינטערעסאנטע פארוויילונגען פאר׳ן פאנד פאר די דעקלאסירטע, אין ראזלענער דענס גארדענס, פון 2.30 ביז 7 נ. מ., אויפזיכט פרויען קאמיטעט.

אלגעמ. פארזאמ. פון ליידיס אקזילערי רום. היב. סיק. 8.30 אוונט אין ת"ת.

פארזאמלונג פון בנות-שלום 8 אוונט, אין שטיימאנס זאל.

אלגעמ. פארזאמ. פון ליידיס אקז. פון מושב-זקנים. רבי רובינשטיין וועט ריידן.

מ. בלאשטיין וועגן קולטור געזעלשאפט, 8.30 אוונט, אין פרייהייט טעמפל.

פארזאמ. פון פועלי-ציון פרויען קלוב 8 אוונט, אין פרץ-אינסטיטוט.

פרייטאג, פעברואר 7

אפענע פארזאמ. פון צווייג 1 איד. קול. געז., 8.30 אוו. אין פרץ אינסט. י. א. טשערניאק איבער נעא-ציוניזם פון דר. י. ל. מאגנעס.

פארזאמלונג פון "יוגנט" ביי לינקע פוע"צ, 8.30 אוונט, אין פרץ-אינסטיטוט.

שבת, פעברואר 8

עפענונג פון א"י באזאר פאר פרויען קבוצות אין א"י, אין פרץ זאל. — טאנץ.

זונטאג, פעברואר 9

פארזעצונג פון א"י באזאר. — טאנץ.

עפענונג פון הויז-צו-הויז קאמפיין פאר אויפהאלט פון מאונט כרמל קליניק.

טעג-טאג פון יונגע פרויען סיסטערהוד.

טיי פון ליידיס פון מושב זקנים ביי מרס. סילבערט, 416 אבערדין עווע., 2.30 ביז 12, פארוויילונגען, ברידזש.

"סילווער טי" פון באבראווער פרויען הילף פאראיין ביי מרס. מאסטענסקי, 500 פריטשארד עווע., 2.30 ביז 12.

טיי און פארוויילונגען לכבוד עפענונג פון קלוב פון איד. סטודענטן פאראיין אין 816 מיין סט. (פיפלס בוק סטאר) 3 נ.מ.

פארזאמ. פון לינקע פוע"צ. 2.30 נ.מ.

שפאציר און לעבעדיקע צייטונג פון לינקע פוע"צ, 6 אוונט, פון פרץ-אינסט.

שבת, פעברואר 15

ערשטע יערלאכע פייערונג און באנקעט פון אינדוסטריעלער נאדל פאך יוניאן, 8.30 אוונט, אין פרייהייט-טעמפל.

זונטאג, פעברואר 16

גרויסער חיה׳לע גרובער ("הבימה") און אל. העריס קונסט אוונט, 8.30 אוונט, אין וואקער טעאטער.

—(::)—

אנדיינק פון מערדער פון גרויס-פירשט פראנץ-פערדינאנד געערט אין יוגאסלאוויע

בעלגראד, יוגאסלאוויע, פעב. 4. — א מירמל-שטיינערנער מאנומענט איז לעצטן שבת געעפנט געווארן אין סאראיעוואו צום אנדיינק פונ׳ם סערבישן סטודענט, גאווריל פרינציפ, וועלכער האט אין 1914 דערשאסן דעם עסטרייכער גרויס פירשט פרינץ-פערדינאנד.

דעם גרויס-פירשטס מארד דאן איז געווען דער פונק וואס האט אויפגעריסן די גרויסע וועלט מלחמה.

אגב - אורחא

פון מארק

ישועות ונחמות אויף אידן

זאכן באוועגן זיך זייער שנעל אינ׳ם לאנד פון סאוועטן.

אט ערשט האבן די טעלעגראף-דראטן אונז געבראכט פון מאסקווע בסדר׳דיקע ידיעות וועגן אלץ נייע און נייע גזירות אויף אידן, — דאס הייסט אויף געוועזענע הענדלער, א קאטעגאריע צו וועלכער אונזערע אידעלאך, בעוונותינו הרבים, באלאנגען זייער אין א גרויסער מאס.

עס האט שוין נאר אויסגעזען, אז דער מיליאן דעקלאסירטע אידן, מענער, פרויען און קינדער, זיינען ביז איינעם פארמורטיילט צו א שוידערלאכן טויט פון אויסצערונג, אז מען וועט זיי קיינמאל מער ניט לאזן קיין קאפ אויפהויבן.

און מיטאמאל — נייע ישועות: דער צוריקקער פון וואל-רעכט צו געוועזענע קלענערע הענדלער (אמת, נאר אין רוסלאנד גופא, ניט אין אוקראינע און ווייסרוסלאנד), — וואס מיינט זייער רעכט צו לעבן; די דערלויבעניש פאר קינדער פון דעקלאסירטע צו באזוכן די עלעמענטארע סאוועטישע שולן דארטן וואו עס איז נאר פאראן פלאץ פאר זיי, און, צום סוף, דער באשלוס פונ׳ם "נאס-פלאן" צו ארגאניזירן צענדליקער טויזנטער אידישע בעל-מלאכה׳ס אין ארטעלן און פארזארגן זיי מיט רוי-שטאף.

אמת, א סך פון די דאזיקע "ישועות" זיינען פון זייער באשריינקטן כאראקטער, און זיינען בלויז דער צוריקקער פון די סאמע עלעמענטארסטע מענשלאכע רעכט צו א קליינעם טייל פון די, ביי וועמען מען האט זיי אבסאלוט אומזיסט אוועקגערויבט.

אבער דאס איז דאך בלויז אויף וויפל ס׳איז שייך אונזער "בורזשואזן" יושר; דער סאוועטישער יושר איז א גאנץ אנדערער. און, אויב דארטן האט מען באשלאסן קעגן דער פאלשטענדיקער אויסראטונג פון די וואס האבן אמאל אוים ניט געזונדיקט צו זיין הענדלער (מיט א הכשר פון דער סאוועט רעגירונג זעלבסט), דארפן מיר זיין דאנקבאר דערפאר . . .

**

אט טאקע ערשט ניט לאנג צוריק האב איך געהערט פון מענשן מיט א שטארק אנטוויקלטן געפיל פון "יושר", אויסררופן קען פון צארן קעגן די נייעם אגענטורן, למאי זיי פארשפרייטן "ניט-געשטויגענע און ניט געפלויגענע" ידיעות וועגן די רדיפות אויף די דעקלאסירטע אידן.

די איצטיקע ידיעות וועגן די הנחות וואס מען מאכט פאר די דעקלאסירטע, וועט זייער יושר געפיל דיקטירן, זיי־נען יא אמת, — און, ניט טראכטנדיק קיין סך, וועלן זיי מיט טריאומף דערקלערן:

"אהא! זעט איר, ווי לינגעריש די נייעס אגענטורן זיינען געווען. די סאוועט רעגירונג טראכט גאר אין דער אמת׳ן וועגן דעם, ווי צו פארלייכטערן די שווערע לאגע פון די דעקלאסירטע".

נאך מיין שכל נאך קומט אבער אויס, אז די דאזיקע "ישועות" זיינען ערשט דער באוויז פון די רדיפות.

מען דארף דאך, למשל, ניט צוריקקערן קיין וואל-רעכט, ווען מען נעמט עס פריער ניט צו. און מען דארף ניט אראפנעמען דעם פארבאט פון עלעמענטארער בילדונג פאר קינדער פון דעקלאסירטע, ווען מען מאכט אים לכתחילה ניט.

**

דער אמת איז, אז איר קאנט קיינמאל ניט וויסן, וואס די סאוועט רעגירונג וועט טאן מארגן.

זי האט איר ציל פאר די אויגן, און די מיטלען צום ציל — זאל כאפן דער טייוועל.

מען לערנט עס אזוי: "זאל איך גיין אזוי" . . . און מען גייט דערוויל. איז דער גאנג ניט קיין גוטער, ציט מען אים צוריק, און מען כאפט אן אנדערן. קיין אפמאך "בלי חרטה ובלי דריי" גילט דארט ניט.

האט מען נעדארפט, ווי עס האט אויסגעזען, "נעפ", איז "נעפ" געווען א גאנג; דארף מען אן עקסטרעם לינקע ריכטונג איז דאס א גאנג; דערזעט מען אז מען וועט אזוי מיליאנען מענשן אונטערשטעלן אין דער קאטעגאריע פון פארצווייפלטע, וואס וועלן געטריבן ווערן צו לעבנס דורך פארברעכנס, כאפט מען דעם גאנג צוריק.

**

אין דער דאזיקער וואקלדיקער פאליטיק ווארפן זיך די מער באוועגלאכע אידישע קאמוניסטן צו א סך ווייטערע עקסטרעמען, ווי זייערע גויאישע חברים.

זיי פארשפעטיקן אביסל אלעמאל, אבער דערפאר טוען זיי אפ די זאך א סך גרינדלאכער.

די פירנדיקע אידישע קאמוניסטן זיינען געווארן אזעלכע ערשט טיף אין די יארן פון דער רעוואלוציע, — אייניקע פון זיי, ווי ליטוואקאוו, למשל, ערשט נאכדעם ווי ער איז געווען זיכער, אז די באלשעוויסטישע רעגירונג איז "דא צו פארבלייבן".

דערפאר זיינען זיי אבער געווארן 200 פראצענטיקע קאמוניסטן, און שטריינגען זיך אן מיט אלע כחות צו דערוויזן, ווי געטריי זיי זיינען.

מאכן זיי דורך אויפ׳ן קערפער פון דעם חרוב׳ן אידישן שטעטל די זעלבע אפעראציעס, וואס די רוסישע קאמוניסטן מאכן דורך איבער דעם נארמאלן רוסישן דארף.

דארף מען, למשל, פארפאלגן "קולאקעס". וואו זשע נעמט מען אידישע קולאקעס, אז אידישע פויערים זיינען דא אזוי ווייניק און זיי זיינען אזוי ארים? מאכט מען "קולאקעס" פון די געוועזענע אידישע הענדלער, וואס שטארבן צען מאל א טאג פון הונגער, , מען רודפ׳ט

(שלוס אויף לעצטער זייט)